

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - - - \$6.00
Za pol leta - - - \$3.00
Za New York celo leto - - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

NO. 110. — ŠTEV. 110.

NEW YORK, THURSDAY, MAY 10, 1923. — ČETRTEK, 10. MAJA 1923.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

TEŽKE KAZNI ZA KRUPPOVE URADNIKE

Dva ravnatelja Kruppovih naprav sta dobila isto kazeno, nadaljni deset let, a četrti bo moral sedeti dvajset let. Vsak obsojeni mora plačati globo stotih milijonov mark. — Obsojeni niso bili navzuci v sodišču. — Obtoženi so bili spoznani krivim zarote.

Werdens, Nemčija, 9. maja. — Dr. Krupp von Bohlen, predsednik Kruppovih naprav, je bil obsojen na petnajstletno ječe ter globo v znesku stotih milijonov mark, s poglasno s pravorekom francoskega vojnega sodišča, ki se je sestalo tukaj v namenu, da sodi one, katere dolže francoski roparji, da so zakrivili izgredne v Kruppovih napravah, ki so se zavrhili dne 31. marca.

Ravnatelja Hartwig in Oesterlein sta bila obsojena vsak na petnajst let ječe ter na denarno globo 100.000.000 mark. Super vajenjskega oddelka, Gross, je bil obsojen na deset leta ječe ter na denarno globo petdeset milijonov mark. Strokovni izvedenec Mueller pa je dobil šest mesecov ječe.

Ravnatelja Hartwig in Oesterlein sta bila obsojena vsak na petnajst let ječe ter na denarno globo 100.000.000 mark. Super vajenjskega oddelka, Gross, je bil obsojen na deset leta ječe ter na denarno globo petdeset milijonov mark. Strokovni izvedenec Mueller pa je dobil šest mesecov ječe.

Upravitelj naprav, Solrapler, in Cutz sta bila obsojena vsak na dvajset let ječe ter na denarno globo 100.000.000 mark. Super vajenjskega oddelka, Gross, je bil obsojen na deset leta ječe ter na denarno globo petdeset milijonov mark. Strokovni izvedenec Mueller pa je dobil šest mesecov ječe.

GROZNE RAZMERE V JETNIŠKIH TABORIH

Eno in dvajset smrtnih slučajev v enem letu v Knabbjetniškem taborišču. — Ženske zahtevajo preiskavo.

Tallahassee, Fla., 9. maja. — Sest smrtnih slučajev se je pripečilo v Knabbskem jetniškem taborišču izza septembra preteklega meseca in devet smrtnih slučajev tekom preteklega leta. To velja izključno le za Baker okraj. Dvanajst nadaljnih smrtnih slučajev tekom preteklega leta se tiče kaznjencev, samih nedorarskih ljudi, ki so prišli iz drugih okrajev.

Vsi obtoženi, z izjemo Muellera, so bili spoznani krivim zarote ter vznemirjanja javnega reda. Mueller je bil spoznan krivim le zadnje imenovane obdobje. Sodišče je soglašalo glede pravorekov, z izjemo slučaja barona von Bohlena ter se posvetovalo več dne ur, predno je proglašilo svoj pravorek.

Nazvoči Nemci so sprejeli pravorek močje. Obtoženi niso bili navzodi v sodišču ter so čuli o razsodbi vojnega sodišča v jetnišču Werdenu.

V tej jetnišči bodo ostali, dokler ne bo njih pričiz rešen v Parizu. V slučaju, da bi bil zavrnjen, bodo jetniki odvedeni v Strassburg ali Metz, kjer bodo odsečeni kazeni.

Dr. Gustav Krupp von Bohlen je bil diplomat, dokler se ni poročil z Berto Krupp, edino lastnico Kruppovih naprav, oktobra meseca leta 1906, v katerem čas je bil star šest in trideset let. Tako je prevzel tudi v trideset let. Tako je prevzel tudi Krupp.

Izprva so ga smatrali enostavno možem najbogatejše ženske v Nemčiji, a kmalu se je aktivno vdeležil zadev naprav ter postal njih dejanski, voditelj. Tekom vojne je bil odlikovan od nemškega kajezera, ker je pomagal obnovljati nemške armade.

Aretiran je bil že 1. maja občenim z drugimi uradniki Kruppovih naprav in Francizi so ga obdolžili, da je z njimi vred odgovoren za izgredne, ki so se zavrhili v Kruppovih napravah v Esenu in tekom katerih so francoski vojaki ubili štirinajst nemških delavcev ter ranili številne nadaljnje.

AMERIKANEC USTRELJEN V PARIZU.

Pariz, Francija, 9. maja. — James Parmelle iz New Yorka, blagajnik pariške podružnice Guarantee Trust Company, je bil včeraj zvečer ustreljen na eni glavnih cest, ko je šel proti domu. Domneva se da ga je zadel krogla iz revolverja nekega policajsko-detectiva, ki se je boril, nekako sto jardov proč s sumljivimi postopki.

Na ta način so okrajne in življenje oblasti neprestano zaklade privaten podjetnike s pismernim številom delavcev, ki so morali delati zastonj, za par Južne Evrope, katere so utaknili v svoje nemške župe šerif.

VELIKANSKI POŽAR V TOTTENVILLE, S. I., N. Y.

Pred kratkim je izbruhnil v Totteville na Staten Islandu v bližini New Yorka velikanski požar, ki je skoraj popolnoma uničil velikansko tovarno za baker. Povzročena škoda je ogromna. Leden poslopije velike tovarne je ostalo deloma nepoškodovan.

MAJ JE NAPOČIL, NI PA SPOMLADI

Majski vetrčki se niso pojivali, in v zapadnih državah je zapadel sneg. — Obeta se nam mrzlo poletje.

Cleveland, O., 9. maja. — V Clevelandu in drugih krajih države Ohio je danes močno snežilo. Uradniki vremenskega urada izjavljajo, da je sedanji upraz ob tem času najhujši, kar so ga znamovali v teku zadnjih tridesetih let.

Buffalo, N. Y., 9. maja. — Prvikrat po preteklu dvajsetih let je bilo ozemlje krog Velikih jezer pokriti z majskim snegom.

Padlo je dosti snega in temperatura ni bila posebno nizka in vsled tega se je sneg raztajal kmalu potem, ko je padel. Tako zavrniti "mrzli val" bo trajal najmanj osem in štirideset ur. — soglasno z izjavo vremenskega urada in topomer bo padel danes zvečer pod ničlo.

Mrs. Franklin je direktno nastopila proti senatorju Knappu,

ko je zaslil skupni komitej zakonodaje.

Pogosto je pokazala

s prstom na senatorja, ko je zatrjevala, da so razmere v teh jetniških kempah nezdrljive.

Senator Knapp je bil očvidno v zadrigi, ko je pripovedovala,

v kakšnem stanju je našla kaznjenc.

Paul Revere White, katerega je pretepel skoro do smrti prigašča Knappa, Roddenbury.

Preiskave glede razmer v jetniških taboriščih ali kempah Floride spravljajo na dan vedno lepše stvari in jasno je, da na rajo zvezne oblasti napraviti enkrat za vselej konec temu počenjanju.

Tako zavrniti kaznjenci, katere izposoji država privataim podjetnikom, niso pogost nikaki zločinci, temveč le mladi reveži, ki so izgubili delo ter se potikali po deželi, dokler niso padli v roke takozvane pravice. Okrajni šerifi, dogovornjeni s sodniki, so jih obsojili na daljšo zaporno kazeno, katero so morali odslužiti v jetniški kampi.

Kompanije, ki so jemale na držo to cepeno delo, so plačevalne šerifom in mogoče tudi sodnikom.

"Leviathan" bo odplul dne 15.

maja iz Newport News proti Bostonu. Nato bo vprvoril pet dni trajajoč poskusno vožnjo, nakar bo prišel v New York, kjer bo ostal, dokler ne bo odplul proti Evropi.

In drugi javni uradniki, ki so ob-

nastopu svoje službe prisegli, da bodo do pičice izpolnjevali po-

stave.

AMERIŠKE ŽRTVE KITAJSKIH BANDITOV

Inozemci, katere so zajeli kitajski banditi, morajo pretreti vsakovrstna zla. — Banditi so se umaknili še nadalje v gorovje.

Peking, Kitajska, 9. maja. — V gotovih krogih so precej vzmirjeni glede usode devetnajstih inozemcev, katere so odveldli kitajski banditi z nekega vlada v nedeljo zjutraj in katere ženejo sedaj s pozorišča napada vedno bolj v divjine pogorja krog Šantunga.

V zadnjih poročilih se glasi, da zahtevajo banditi odkupnino v znesku dveh milijonov dolarjev in da bodo vsi jetniki še pred koncem tedna pomrli vsled lakote, nezdrevanje podnebjia ter pomankanja zdravniške pomoči, če ne bo prišla preje pomoč.

Brezjavke iz Šanghaja izjavljajo, da so sorodniki zajetih izvedeli, da trpe jetniki grozne muke vsled lakote in da so že sedaj popolnoma izravnani.

Itogi v New Yorku smo opazili veliko izprenembo v temperaturi.

Po močni nevihti se je ozračje ohladilo in newyorški vremenski urad izjavlja, da bo padla tem-

peratura na približno 40 stopinj.

Mrzli val je prišel iz okolice Velikih jezer ter iz severnih pro-

vine Canade.

LEVIATHAN BO PRISTAJAL NA ZAPADNI 46. ČESTI

V uradu United States Shipping Board in New Yorku so objavili, da bo pristajal največji parni štirikrnični "Leviathan", prejšnji nemški parnik "Vaterland", šest ali sedem Anglezov, Francozov in Italjanov, katere so v nedeljo zjutraj vzelni banditi z vlak.

Tianjin, Kitajska, 9. maja. — Nadaljna poročila, ki so prišla semkaj, kažejo, da ni še ugotovljeno, koliko belih so pravzaprav odveldli kitajski banditi.

VELIKANSKA SLEPARIJA PREPREČENA.

New York, 8. maja. — Velikanska borzna sleparija, katero so hoteli izvesti številni v različnih glavnih mestih dežele, je bila pravčasno razkrita ter vsled tega preprečena.

SUHAČI SO DOBILI NOVO KLOFUTO

Zdravniki bodo smeli od sedaj naprej predpisati bolnikom toliko žganja kot bodo hoteli. — Važna odločitev.

New York, 9. maja. — Sodnik John C. Knox je objavil danes svojo odločitev, k isti tiče postopanja, katero je uvedel pred nedavnim časom v zveznem okrajnem sodišču dr. Samuel Lambert. Namen tega postopanja je bil izposlovati si ustavno povlejbo, ki bi prepovedalo prohibicijskim uradnikom omejevanje množine žganja, katero sme zdravnik predpisati svojim pacientom.

Sodnik je izjavil v svoji odločitvi, da ni veljavna ona točka Volsteadove postave, kiomejuje množino žganja, katerega sme predpisati zdravnik. Vsled tega

je privolil v prošnjo dr. Lamberta za ustavno povlejbo proti prohibicijskim uradnikom ter zveznemu okrajnemu pravdniku.

DVA MLADA MORILCA

Detroit, Mich., 9. maja. — Devetnajstletni Maks Novak ter sedemnajstletni Edward Pribilski sta baje priznala, da sta tekmo pretekel nedelje zadavila sedemnajstletno Heleno Jež.

Policija je oba aretirala in oba izjavila, da sta izvršila svoje dejanje, ker se je branila proti napadu na svojo čast.

ZMANJŠANJE NEVARNOSTI V PREMOGOVNIKIH.

Uporaba plina zveplenega dioksid-a mesto eksplozivnih snovi v premogovnikih pomenja zanimiv poskus, o katerem poročajo iz nekega rova. Vlažen plin spusti v izvrstne luknje s pomočjo cevi, katerih se kislina ne prime, natančne prodre plin v teku par ur skozi maso premoga. Premog absorbuje kislino in na ta način zražljeni material je kaj lahko odrobiti.

Približno ena tona zveplenega dioksid-a zadostuje za izkopalni tisoč ton premoga. Premog izkopan na ta način, proizvaja večjo vročino.

ANGLEJCI POSLALI RUSIJI ULTIMATUM

Angleški diplomatični zastopnik v Rusiji je izročil sovjetskemu zunanjemu uradu ostro poslanico. — Če Rusija tekom desetih dni ne bo odgovorila, bodo razveljavljeni vsi odnodi, ki vladajo med obema državama.

Moskva, Rusija, 9. maja. — Angleški zastopnik Robert M. Hodgson je izročil danes popoldne Maksimu Litvinovu, pomožnemu komisarju za zunanje zadeve, dolgo poslanico, v kateri se navaja številne angleške pritožbe proti sovjetski Rusiji. Ta poslanica je sestavljena v takoj ostrom tonu, da bo najbrž dovedla do razdora med Anglijo in sovjetsko Rusijo.

V slučaju razdora z Rusijo je tukajna angleška misija posvarila že pred par dnevi vse v Rusiji živeče Angleže, da naj bodo pripravljeni vsaki trenutek zapustiti Rusijo vspričo delikatnega položaja, ki obstaja med obe na deželama. Tozadovna navodila je baje poslat angleški zunanjemu urad.

London, Anglia, 9. maja. — Angleška poslanica na rusko sovjetsko vlado, kjer besedilo je danes objavil angleški zunanjemu urad, pomenja dejanski ultimatum. Ruska sovjetska vlada je dobila deset dni časa za svoj odgovor, če hoče popolnoma in brezpogojo izpolniti gotove zahteve.

"Če ne bo tega storila," se glasi v poslanici, "bo razveljavila angleška vlada odnodi, ki vladajo sedaj med obema vladama."

Zahteve, katere je stavila angleška vlada, so naslednje:

V prvi vrsti zadotna jamstva glede preprečenja komunistične propagande.

Drugi izjavo sovjetske vlade, da je pripravljena preveriti odgovornost za škodo, katero bi trpeli angleški podniki in angleške ladje z obljubo, da bo plačala sovjetska vlada za to odškodnino.

Tretjič je zahteva angleška vlada brezpogojo umaknjenje obhov sporočil, katera je poslala sovjetska vlada v odgovor na proteste, katere je naslovil angleški zastopnik na sovjetsko vlado z ozirom na najnovejša verska preganjanja.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by
Slovenic Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$8.00
Advertisement on Agreement.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelji in praznikov.

Dopolna kres podpisana in osebnosti se ne približujejo. Denar naj se naloži na pošte po Money Order. Pri spremembah kraje naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejmejo blivalnice naznani, da hitreje nademo naloženje.

"GLAS NARODA"
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2278

ŽRTVOVANJE OTOK

Eden najbolj važnih stroškov, s katerimi se podpira kapitalizem v premogarski industriji, je žrtvovanje otrok. Bodočnost otrok ter njih zdravje in sreča je cena za nad-vladino in dobičke peščice prevzetnih kapitalistov, parasi-tov ali glodavcev, ki žive od žuljev delavstva.

Poročilo vzgojnega urada Združenih držav, ki je uvedel preiskavo v tem oziru, predstavlja strogo obsodbo lastnikov premogovnikov v zapadni Pennsylvaniji, v poljih mehkega premoga. Sličen položaj je našla komisija tudi v Indijani, Ohiju in Illinoisu.

Iz tega poročila je razvidno, da je izobrazba skrajno pomankljiva in da gredo vse oblasti na roke premogarskim baronom, ki hčanje na vsak način obdržati svoje delavce nevedne in neizobražene, — da jih pa ta način tem laže zaslužnijo.

Povprečna premogarska naselbina v omenjenih premogarskih okrajih je približno najbolj žalostna stvar, kar jih je mogoče dobiti v Združenih državah.

Sole kot take seveda ne morejo uspevati ter je povsem jasno, zakaj ne.

Znanost, iznajdbe, socijani napredek, — vse to je ostalo brez sledu v teh osamljenih mlakužah socijalnega nazadnjštva ter usodepolnih vzgojnih trošenj.

Lastniki rogov se zanimajo izključno le za dobavo cenenega dela. Zadovoljni so, če pride do dela iz beznic, v katere bi človek ne spravil niti svojega psa.

Premog, katerega spravljajo na trg za svoje divende, je plača za izgubljena upanja in prilike otrok.

Sedanji režim premogarskih baronov naj bo trikrat proklet radi žrtev, katere mora doprinesti mladina v okrajih mehkega premoga.

"RADI TRŽNIH RAZMER"

Na buletinski deski nekega rova v bližini Herrina, Ill., je bilo pred par dnevi objavljeno naslednje obvestilo:

"Vsled razmer na trgu v sedanjem času, ki ne upravičuje nadaljnje dobave premoga, bo ta majna zaprta za nedoločen čas."

V kompanijskih hišah krog majne živi približno 400 premogarjev s svojimi družinami.

Obvestilo, katero je izdala premogarska kompanija, pomenja, da morajo ti ljudje pobrati šila in kopita ter si drugod poiskati dela.

Ljudje se bodo moralni potikati od majne do majne ter prosačiti za delo dočim bodo žene in otroci čakali z lačnih pogledov trenutka, ko bo prišel oče domov z veselo novico, da je dobil delo, čeprav vratolomno in nevarno.

V Palm Beach, New Yorku in Chicagu pa se zabavajo lastniki teh premogovnikov na svoj lastni način ter ne misijo niti za trenutek na tripljenja, katera povzročajo.

V Chicagu in New Yorku morajo plačevati ljudje od deset do štirinajst dolarjev za tono mehkega premoga in s tem premogom si komaj ogrejejo svoja stanovanja.

Kako strašen dovitip je vse to! Najbolj žalostno pa je, da sploh ni potreben.

Tako omalovaževanje postav od strani par ljudi, ki ne iščijo ničesar drugega kot dobiček, bi ne smelo biti dovoljeno v deželi, v kateri ima vsak posamezni državljan kontrolo nad vlado.

Zatvorjenje rova ne more pomenjati ničesar drugega kot namen, da se vzdrži ceno premoga na sedanji višini. Tudi drugi rovi so bili zaprti v istem namenu.

Dopis.

Chicago, Ill.

Kakor je bilo že nazzanljeno, priredi Slovenska Trgovska Zveza v Chicagi veliko dobrodelno veselico v nedeljo dne 13. maja. Danes opozarjam na tozadevni oglas v tej Številki ter se enkrat ponudjam, da je ves preostanek te veselice nazzanjen za revewe in ponoscevence v Chicagi. Nikdo danes ne zna, kar se mu prijeti jutri, ker nesreča nikdar ne počiva. Zato je pričakujem, da se časa biti dober.

Odbor.

Kdo preveč dobro dela nima

Če dobiva vaš otrok pravilno hrano, bo zrastel v močnega in zdravega. Eagle Mleko je bilo poglavitna hrana že 63 let ter je vzredilo na tisoče otrok v močne in zdrave moške in ženske.

Če ne veste, kako uporabljati Eagle Mleko, nam posljite ta cglas, in mi vam bomo poslali navodila glede hranja. Kujgo za otroke ter razna druga dragocena navodila zastonj.

THE BORDEN COMPANY
BORDEN BUILDING NEW YORK

Iz Jugoslavije.

Štrajk rudarjev v hrvatskem Zagorju.

Zaradi difference glede plače so delavci v premogokopih v Zagorju, Ivanec in Golubovec stopili v štrajk. Kakor javljajo iz Zagreba, uprava premogovnikov ni pripravljena ugoditi zahtevi po zvišanju plače, češ, da so zaloge premoga še velike, povpraševanje po blagu pa neznatno.

Pribor Jugoslovov iz Madžarske.

Komanda šeste žandarmerijske brigade v Madžarski je objavila te dni pregled kriminalnih slučajev v Madžarski, ki so se pripetili meseca januarja in februarja t. l. Iz statistike je razvidno, da je bilo v Madžarski tekom teh dveh mesecov izvršenih 398 različnih zločinov. Aretiranih je bilo 543 stolicev: 502 moška in 41 žen.

Direktna zveza Osijeka z Budimpešto in Dunajem.

Iz Zagreba poročajo: Na podlagi rezultata konferenca, ki se je vrnila dne 29. marca v Osijeku, je prišel promet z direktnim brzovlakom med Slav. Brodom - Vinjkovci - Osijekom - Pećuhom - Budimpešto in obratno ter z brzovlakom med Osijekom - Virovitico - Barčem - Kanizo - Dunajem in obratno. Carinjenje se bo vrnilo v vlaku. Osješka trgovska in obrtna zbornica si prizadeva, da bi se v Osijeku čim prej otvorili uradi za vidiranje potnih linij za Madžarsko, Češkoslovaško in Avstrijo. V to svrhu se podajo zastopniki zbornice v Beograd, in če bo potrebno, bodo posredovali osebno tudi v Budimpešti, na Dunaju in v Pragi.

Žrtve hipnotizma.

Te dni se je pripetil v Velikem Bečkerku zanimiv slučaj. Nekaj mlada ciganka je prišla v hišo neke ugledne gospodičine in ji želela preročevali usodo. Ker je gospodičina ugodila želji ciganke, jo je ta hipnotizirala in ji v tem stanju ukazala, da primese ves denar in vse dragoceneosti svoje hiše. V stanju hipnoze je gospodičina vse storila. Ko pa je zopet prišla k zavesti in opazila, da je postala žrtve ciganke, je slučaj prijavila policiji. Toda ciganka je za enkrat že utekla roki pravice.

Prva srčna polta.

Na velikonočni pondeljek je prispeval v Beograd prvi aeroplanski zračni službe med Parizom in Beogradom. S tem je prišel na tej progi redni dnevni promet. Ker je počasna konvencija med vlado Jugoslavije in francosko-švicarsko družbo že podpisana, se začelo sprejemati pisma od 15. aprila dalje za vse proge.

Modernizacija Beograda.

Beografska občina je za izvršitev najnajnejših občinskih del najela ogromno posojilo v znesku 150 milijonov dinarjev. Posojilo je ura zopet funkcioniralo.

Peter Zgaga

Novice iz Slovenije.

Naslini tihotapeci.

Finančni pripadnik Konstantin Haradža na Jesenicah je aretiral pri Hruscie nekega tihotapeca, ki pa so mu takoj prihiteli na pomoč njegovemu tovaršu in obdelovali finančarja tako močno z nozem, da bo težko okreval. Tihotapeci so po zločinu pobegnili.

Cvetje in zelenjava za Italijo.

Znamen mariborska tvrdka "Vrt" je odpovedala pred kratkim cel vagon cvetja in zelenjave v Milan. To je menda prva posilka te vrste iz Jugoslavije v Italijo, ki je doslej vedno slovela kot dežela cvetja, katero je eksportirala po celi Evropi.

Nezvest uslužbenec.

Pri mariborski tvrdki Šef uslužbeni potnik Frane Rajakovič je bil aretiran, ker je tvrdki poslovnik ne veče svote. Kakor je ugotovljeno, je na lastno pest inkisial pri raznih tvrdkah na račun svojega gospodarja 21.000 K ter si denar prisvojil. Pri hincu preiskavki so se našle razne stvari, ki so bile ukradene pri tvrdki Šef. Rajakovič je bil izročen mariborskemu okrožnemu sodišču.

Smola vlončilica.

V mariborski tovarni Doktor & Co. je vlončilico v Bruck ob Muri pristojni brezposelnici Gustav Ferjan. S pomočjo lastve je splezal na streho, odstranil stekleno plasto ter se spustil po vrvni v notranjost. Izmauknil je tri omote lepega belega platna v vrednosti 5500 Din. Ko je hotel s platom po lastvi zopet navzdol, pozdravil ga je policijski stražnik Ferjan pa mu je vrgel platon pod noge, tako da je stražnik padel, on pa je medtem izginjal. Kljub temu pa je vlončilice imel vendarle smolo. Še isti večer ga je policija izsledila in izročila državnemu pravduštvu.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Tekom dne, ko je dete preljenjeno, se neprestopno giblje. Važno je paziti na to, da nimajo težke oblike, ker bi bilo težko ovirati v svojih kretanjih. Tu je ga ne smete privzeti za predloga časa v visokem stolčku ali pa na ruci tako, da se ne bomogel obračati ter zvijati svojih udov.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

Stolček na kolesih je izvrstno sedevo, ki v zrcalu vognoma, ko odpira in zapira roki in se steza ter zvija vokalno mišico v svojem malem telesu. Celo dok je neke vrste vežbanje, Radičega tudi pravimo, da ni dete normalno, ki nikdar ne jede.

</

Glasilo Jugoslovanske

Vstanovljena leta 1898.

Glavni urad Ely, Minnesota.

Glavni odbornik.
 • Vodnik: RUDOLP PERDAN, 923 E. 18th St., Cleveland, O.
 • Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
 • Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
 • Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
 • Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
 Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 845 E. Ohio Street N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
 ANTON ZBAŠNIK, Room 204 Bakhell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
 MOHOR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
 FRANK SKRABEC, 4522 Washington Street, Denver, Colo.

Perotni odbor:
 LEONARD SLABODNIK, Box 486, Ely, Minn.
 GREGOR J. FORENTA, Black Diamond, Wash.
 FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
 VALENTIN PRIC, 730 London Rd., N. E., Cleveland, O.
 PAULINE ERMENCI, 629 — 3rd Street, La Salle, Ill.
 JOSIP STERLIC, 404 E. Men Avenue, Pueblo, Colo.
 ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".
 Vse stvari tukajko se uradnih zadev kakor tudi denarnih polisljivitev naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika, porotnega odbora. Prošte za sprejem novih članov in bolnišča splošnega tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 5 člani ali članicami.

Iz urada glavnega tajnika J. S. K. J.

Ases. št. 298. — Mesec maj 1923.

Poročilo o umrlih članih in članicah, katerih posmrtnine so bile nazane tekom meseca aprila 1923.

Umrli brat Jak. Haršič, cert. št. 1687, član društva Sv. Ime Jezus, št. 25, Eveleth, Minn. Umrli dne 30. marca 1923. Vzrok smrti: jetika. Zavarovan je bil za \$1000. Pristopil k Jednoti dne 15. decembra 1902.

Umrli brat Marko Bulič, cert. št. 12422, član društva sv. Petre št. 69, Thomas, W. Va. Umrli je dne 14. marca 1923. Vzrok smrti: — zastrujenje obisti. Zavarovan je bil za \$1000. Pristopil k Jednoti dne 15. decembra 1909.

Umrli brat Jos. Pauletič, cert. št. 4438, član društva Sv. Alojzija, št. 57, Export, Pa. Umrli dne 26. marca 1923. Vzrok smrti: rak. Zavarovan je bil za \$1000. Pristopil k Jednoti dne 1. januarja 1906.

Umrli sestra Mary Ramoush, cert. št. 8706, članica društva Sv. Alojzija št. 18, Rock Springs, Wyo. Umrli dne 29. marca 1923. — Vzrok smrti: vnetje slepiča. Zavarovana je bila za \$500. Pristopila k Jednoti dne 1. januarja 1906.

Umrli sestra Helena Dolenc, cert. št. 8203, članica društva Sv. Barbare, št. 4, Federal, Pa. Umrli dne 11. marca 1923. Vzrok smrti: influensa in srčna napaka. Zavarovana je bila za \$500. Pristopila k Jednoti dne 30. junija 1906.

Umrli sestra Jaka Jerkovich, cert. št. 8667, članica društva Sv. Alojzija, št. 18, Rock Springs, Wyo. Umrli dne 14. aprila 1923. — Vzrok smrti: kronično vnetje ledive. Zavarovana je bila za \$500. — Pristopila k Jednoti dne 1. januarja 1906.

Umrli brat John Petelin, cert. št. 6544, član društva Sv. Barbare št. 3, La Salle, Ill. Umrli dne 19. aprila 1923. Vzrok smrti: jetika. Zavarovan je bil za \$1000. Pristopil k Jednoti dne 17. februarja 1907.

Umrli sestra Frances Stanfel, cert. št. 9648, članica društva Sv. Jožefa št. 45, Indianapolis, Ind. Umrli dne 18. aprila 1923. Vzrok smrti: vročinska bolezna. Zavarovana je bila za \$500. Pristopila k Jednoti dne 22. marca 1906.

Tekom meseca aprila se je izplačalo kakor sledi:
 Za posmrtnine članov in članic ... \$ 6,500.00
 Za bolniško podporo, operacije, odškodnine in odpravnino ... \$ 7,429.64
 Za podporo iz sklada onemoglih ... 5 8.55

Skupaj ... \$13,938.19
 Z bratskim pozdravom,
 Joseph Pishler, glavni tajnik

Premembe med društvom in Jednoto za mesec april

Društvo sv. Cirila in Metoda, štev. 1, Ely, Minn.

Pristopila: Frank Novan, 85; 221810; 500; 37. Peter Vukovič, 83; 22809; 1000; 40.

Društvo sv. Srca Jezusa, štev. 2, Ely, Minn.

Pristopil: John Perko, 97; 22811; 1000; 25.

Društvo sv. Barbare, štev. 3, La Salle, Ill.

Pristopila: Mary Kastigar, 97; 22853; 1000; 16. John Klopčič, 07; 22783; 1000; 16.

Društvo sv. Barbare, štev. 5, Soudan, Minn.

Pristopila: Agnes Tanco, 07; 22800; 500; 16. John Grahek, 06; 22868; 1000; 17.

Društvo sv. Alojzija, štev. 6, Lorain, Ohio.

Pristopili: John J. Gluvna, 86; 22858; 500; 37. Martin Pazder, 94; 22857; 500; 29. Rose Vidrick, 70; 22869; 500; 16.

Zopet sprejeti: Peter Rahotina, 77; 1448; 1000; 24. John Siranovich, 85; 20346; 500; 34. Teresa Siranovich, 86; 20347; 500; 34.

Društvo sv. Stefana, štev. 11, Omaha, Neb.

Pristopila: Frank Filipič, 84; 22829; 1000; 38. Peter Brodach, 94; 22828; 1000; 29.

Društvo sv. Jozafe, štev. 12, Pittsburgh, Pa.

Pristopili: William Frander, 07; 22830; 500; 16. Emma Simončič, 04; 22859; 500; 16. Adolf V. Simončič, 04; 22860; 500; 19.

Društvo sv. Jozafe, štev. 14, Crockett, Cal.

Pristopil: Thomas Maich, 94; 22861; 1500; 29.

Društvo sv. Petra in Pavla, štev. 15, Pueblo, Colo.

Pristopila: Joe A. Merhar, 06; 22827; 1000; 17. Philip J. Mehle, 05; 22826; 1000; 19.

Društvo sv. Pavla in Pavla, štev. 16, Cleveland, O.

Pristopila: John M. Zagorce, 07; 22846; 1500; 16.

Društvo sv. Pavla in Pavla, štev. 17, Greenburg, Pa.

Zopet sprejeti: Jos. Parkel, 87; 7855; 1000; 21. Marija Parkel, 87; 13154; 500; 22. Geo. Jama, 01; 21624; 1500; 21.

Društvo sv. Janeza Krstnika, štev. 21, Aurora, Ill.

Pristopila: John M. Zagorce, 07; 22845; 1000; 16. Viktor Jančič, 07; 22846; 1500; 16.

Društvo sv. Pavla in Pavla, štev. 22, Canonsburg, Pa.

Odstopil: Anton Jeraj, 82; 21847; 1000; 40.

Katoliške Jednote

Inkorporirana leta 1901.

Dopisi in naznanila.

Little Falls, N. Y.

Tempotom uradno obveščam člane društva sv. Jožefa štev. 53 JSKJ., da se zagotovo udeležite seje dne 13. maja. Seja je zelo važna, kajti na nji se bo volilo nevega hišnika oziroma oskrbnika društvenega doma. Ker je to mesto zelo pomembno, posebno pri finančnem napredku društva, je potrebno, da se seje udeležite vsi ter si izvolite člana, ki bo pošten in zatočen opravljati to delo.

John Purnat, tajnik.

Pittsburgh, Pa.

Članom društva sv. Štefana št. 26 JSKJ. v Pittsburghu naznam, da me je več članov omenjenega društva vprašalo, če bo društvo priredilo kako zavabiti ob potivdajšnjec letnice. Jednotnega obstanka, katera se bo obhajala mesece julija tega leta. Zato vas pozivjam, da ako mislite kaj prirediti za ta jubilej JSKJ., udeležite se seje polnočetvilstvo tretjo nedeljo t. j. 20. maja točno ob 2. uri popoldne v navadnih prostorih, da se skupno pomenimo, ako mislimo kaj prirediti.

Za društvo sv. Štefana št. 26

Jos. Pogačar, tajnik.

Indianapolis, Ind.

Društvo sv. Jožefa št. 45 JSKJ. v Indianapoli je na svoji redni mesečni seji dne 8. aprila sklenilo, da priredi veselico dne 1. in 2. septembra v proslavo 20letnice obstanka društva. Torej prosimo vsa druga društva, da ne bi priredila nikake veselice na gori omenjena dva dneva. Obenem tudi prosimo vsa društva, da bi nas posvetila in se polnočetvilstvo udeležila proslave 20letnice našega društva. Ob priliki sano tudi mi vam na razpolago.

Tem potom pozivam vse člane društva sv. Jožefa št. 45 JSKJ., da se polnočetvilstvo udeleži seje, katera se vrši v nedeljo 13. maja v navadnih prostorih. Na dnevnom redu imamo več važnih točk, katera moramo rešiti v prid društva in Jednote. Začetek točno ob eni uri. Upam, da moj poziv ne bo zaston.

Bratovsko pozdravljam vse člane in članice JSKJ.

Louis Komlanc, tajnik.

Trinidad, Colo.

Tem potom naznam članom društva sv. Andreja št. 84 JSKJ., da se vsi brez izjemne udeležje paradi, katera se bo vršila na spominski dan (Memorial day) 30. maja. Sklenjeno je bilo, da skupno društvo Jugoslovanske Katol. Jednote in Slov. Nar. Podp. Jednote ter Hrvatske Zajednice Illinois izkažejo čast našim umrlih bratom, kateri počivajo na trinadskem katoliškem pokopališču.

Parada se začne ob 9. uri dopolnila. Dne 30. maja je čas, da se spominjamo svojih umrlih bratov, John Čekada, tajnik.

NAZNANILO.

Vrhovni zdravnik JSKJ. Dr. Jo. V. Grahek se je preselil na sledeni naslov:

Dr. Jos. V. Grahek,
303 American State Bank Bldg.,
Sixth Ave. and Grant St.,
Pittsburgh, Pa.

Tajniki krajevnih društev so prošeni, pošljati vse stvari, ki spadajo v urad vrhovnega zdravnika, na zgoraj navedeni naslov. Kakorhtro dobitno kuverte z novim naslovom, jih razpošljemo krajevnim društvom.

Jos. Pishler, gl. tajnik.

Kongres delavskih strank celo-kupne britanske države.

Kakor poročajo angleški listi, je delavska stranka v Novi Zelandiji sklenila poskusiti oživoviti konferenco delav. strank cele britanske države. Vzrok tega pokreta je "nevarnost, izvirajoča iz kapitalističnega imperializma". Namen konference pa bi bil, da bi vse delavske stranke v pogledu na angleške zunanjne politike — skupno nastopale.

OPOMBA: Po logu članove imena navedene številke znakijojo leto rojstva, druga certifikatne številke, tretja zavarovalnina in imenitnost. Sledi naslov.

J. Pishler, gl. tajnik

Iz urada vrhovnega zdravnika J. S. K. J.**DOLGO ŽIVLJENJE. PAR NASVETOV.**

Zavarovanje je najbrž največja praktična dobrodelnost, kar jih obstaja. Ljudje vedno bolj upoštevajo važnost zavarovanja z ekonomsko stališčem. V namenu, da zavarovalnice čim bolj mogče razkrijo svoj delokrog, izlajajo zavarovalniške police osebam, ki res niso smatrane kot riziko prve vrste.

Določno "mejna črta" se ponavadi uporablja pri opisovanju oseb, kajih zdravje je primeroma dobro, ki imajo kako malo telesno napako, oziroma kako malo bolezni.

Če bi taki ljudje ne imeli pravice zavarovati se, bi bilo velike mu odstotku ljudi preprečeno dobivati dobrobiti zavarovalnine. Veliko je takih telesnih napak, da se jih doričnik niti ne zaveda oziroma se ne zmeni za njihova znamenja.

Zdravniški departement zavarovalniških držav je tokom desetih let natančno proučil posledice gotnih napak. Prt tem se je posebno oziral na dejstvo, kako dolga je življena doba ljudi, ki imajo take napake. Med te napake spadajo prevelika teža, premala teža, obseg čez pas, utripanje žile, sladkor v vodi, slaba krt, gnoj v vodi, črevesni neridi, žolčni kamneni, posledice vnetja pesne mrene protin itd. Ko so preštudirali zdravnički na tisoče slučajev, so prišli do prepričanja, da vse te napake krajšajo do gotove meje življjenja, da se jih pa da odstraniti oziroma preprečiti njihove pogubnosti posledice.

Naprimer 50 let stare osebe, ki tehtajo 20 odstotkov več kot bi smele, nimajo tako dobrih izgledov za visoko starost kot osebe, ki so normalne teže.

Vsekakdo pa hoče živeti tako dolgo kot mogoče.

Ko vas bodo preiskovali, predno vse zavarujajo, bodo morda nasi pri vse kakso tako napako. Če boste šli takoj na delo, jo boste odpravili. Če tehtate preveč ali premalo za svojo starost, če ste kdaj trpeli vsled žolčnih kamnov, črevesnih bolezni, plužnic ali revmatizma, če so v vaši vodi sledovi beljakovine, krvi, sladkorja ali gnoja, ho dobro za vas, da se pokorite zdravniškemu nasvetu ter skrušate zdraviti bolezni, ki so jo razkrili pri vas.

Dr. Jos. V. Grahek,
303 American Bank Building,
600 Grant St. & 6th Ave.,
Pittsburgh, Pa.

Združenje.

V našem glasilu z dne 26 aprila pod rubriko "O združenju" je bil pričlanjen dopis br. Antonu Okolišu, ki odgovarja mojemu odgovoru in pojasnilu, priobčenemu 19. aprila tega leta. Ko sem pisala omenjeni dopis, sem bila prepričana, da bo hr. Okoliš zadovoljen z mojim pojasnilom. Motila sem se, ker sedaj sem prepričana, da hoče hr. Okoliš le polemiko. Dokaz za to trditev mi je zadnji njev dopis, v katerem ponovno potrjuje, kar mu jaz očitam.

Pravi, da kar naredi konvencija, ne more spremeni biti kadar odbor, lahko pa spremeni konvencija, kar naredi kadar odbor. Konvencija je pa vrhovna oblast naše Jednote in ne odbori. Brat Okoliš je v naših pravilih pozabil prečitati ali pa noči na strani 44 in 45 načrtov. Potem bo videl, kaj sme odbor spremeni in kaj ne sme. To je, hr. Okoliš, prečitajte dobro člen XVI., kaj je nalog posameznih odborov. Prišel bi do spoznanja, da ima združevalni odbor od konvencije priznano, da lahko spremeni teče v združevalni pogodbi, ki jo je sprejela zadnja konvenčija naše Jednote, katera pa ne smejo biti v sklopu naši organizaciji temveč le v korist naši Jednote. V svojem prvem dopisu sem omenila, da so v naši pogodbi teče, ki so legalne zaprake, "da se združitev ni mogla izvesti, kar ni zadovoljilo br. Okoliš. On je v svojih odgovorih naslikal članstvo, kako bodo morali plačevati neke tiskovine, ki bodo sramotile njihovo prepričanje, versko in politično. Okoliš te teče se suže ves smoter njegovega dopisa. Pričakan je močno članstvu, da delujem za združitev z organizacijo, pod katere čarterjem se bo združitev izvedla. In ta organizacija ne more gotovega dela pravila takoj spremeni, ampak šele čez 9 let. Zakaj ni povedal, da je to načela izjava Slov. Nar. Podp. Jednote, če je že prečital celo teče? Čemu ni citiral zadnjega odstavka, ki se glasi: "Jednota jamči članom popolno svobodo verskega, filozofičnega, etičnega in političnega prepričanja! Kar se pa tiče opazke o pravilih, pa pokazuje hr. Okoliš vso mržnjo do te organizacije, samo zato, ker je polno strankarstva v nji. Pri tem pa polno pozabija, da so tu še druge organizacije, ki so se tudi izrekle za združenje. Če je br. Okoliš tako vnet in odkritočen za združenje, zakaj nikjer ne omenja drugih organizacij, katere tudi lahko pridejo v poštev kot Jednote, pod katere čarterjem bi se združitev izvršila in katere pravila že vnaprej kritizira. To se glavi zelo logično. Združenje samo tudi že vnaprej kritizira, če se ne izvrši tako kot on ukazuje. Br. Okoliš, zapomnite si to: pravila

Pozdrav skupnemu članstvu naše J. S. K. Jednote.
Pauline Ermene,
članica združevalnega odbora.

Tutankhamen v operi.

Ubogi faraon Tutankhamen, nemil predramljen iz večitočletnega sna, svetuje zdaj v pariških Folies dramatiques. Življenje njegovo je postal opera, naslovljena "Le mariage de Pyramide". Originala ikostumi, kakor je že sploh v pariški umetni obrti, "épigravstvo" postal gl. trumf čeprav v Parizu nikdo ne zna prav izgovoriti imena velikega kralja. Zato so ga na operetu odru prekrstili v "Piramidom".

lahko zoperete v prijazen spomin.

POGLED NA MOSUL.

To je pogled na turško mesto Mosul, o katerem se zadnji čas toliko piše in se bo še pisalo. V bližini Mosula so velikanska oljnata polja, do katerih je do bil Amerikanec Chester velike konesije. Mosul leži na obhodbogovih reke Tigris v Mali Aziji.

Ustroj Lig narodov.

Prvi in najvažnejši del obsežnega dokumenta, ki smo ga vajeni nazivati "Versaillska mirovna pogodba", nosi ime "Pakt o Ligih narodov". Smoter "Lige", kakor beremo takoj v prvih vrsticah pakta, poglobitev sodelovanja narodov pri urejevanju njih medsebojnih odnosa, je zagotovitev internacionalega mira in splošne varnosti. Njeni člani se zavezujejo, da se ne bodo zatekali k vojni, da bodo živeli v "odkritih, pravilenih in častnih" mednarodnih odnosa, da se bodo strogo držali principov mednarodnega prava in da bodo vstreno upoštevali med "organiziranimi narodi" sklenjene pogodbe. Po prvem členu pakta so članice Lige narodov one signatarne države Versaillskega mira, ki so imenoma naštete v prvem odstavku paktovega aneksa, med njimi Združene države ameriške, Velika Britanija, Francija, Italija, Japonska, Belgija, Grška, Poljska, Rumunska, Čehoslovaška, Jugoslavija je navedena v tem seznamu z imenom "Država srbsko-hravsko-slovenska". V drugem odstavku aneksa so naštete razne neutralne države, ki so "povabljeni", naj vstopijo v Ligo. Imen sovražnih držav — Nemčije, Avstrije, Ogrske, Bolgarije, Turčije — ni v aneksu. Tu je Rusija ne najdemo v njem. Za te države velja drugi odstavek prvega člena pakta, ki pravi, da more postati članica Lige vsake v aneksu ne imenovana država, če se nje sprejem glasujeta dve tretjini včlanjenih držav in če se zaveže izpoljevati mednarodne obveznosti sploh in statutarne dolžnosti Lige posebe. Za izstop iz Lige je predpisana dveletna odpoved ter točno izpoljevanje preveznih obveznosti do izstopa. O sporih mednarodne narave dolžne posebno razsodiče. Član, ki se v nasprotju z Liganim statutom zateče k vojni, se ipso facto smatra za sovražnika ostalih članov Lige. Ti pretrgajo v danem slučaju vse stike z njim in določijo mero represalij, ki je z ozirom način primerna in potrebna. (čl. 16. pakta).

Liga narodov — nazivana v francoskem tekstu mirovnih pogodb "Société des Nations", v angleškem pa "League of Nations" — je, kakor že njeno ime kaže, demokratična institucija, ki je predvsem narejena proti samolastnim meram tajne diplomacije in iz njih izvirajočim vojnim konfliktom. To jasno pove angleški tekst pakta, ki govorja o "open, just and honourable relations between nations", če jasneje pa francoski, ki predpisuje "d'entretenir au grand jour des relations internationales fondées sur la justice et l'honneur".

Eden stvariteljev Lige narodov je bivši premier Velike Britanije David Lloyd George. Po svojem odstopu v oktobru lanskega leta je imel v Leedsu političen govor, ki je vzbudil splošno pozornost. V njem je Lloyd George prvič javno naglašal, da je osnova dočila za paket Lige narodov predložila pariški mirovni konferenci britske delegacije, katere načelnik je bil on, in da spadajo ta dočila med najdragocenejše kulturne pridelive, ki jih poznajo s potekom razorezvalnih konferenc, ki niso odpravile, ka-

kor vsakdo ve, še nobene flotile in niti ene kompanije, vse to je posledica enega in istega vzroka, ki bi mogel sčasom zaupanje v Lige narodov resno izpodkopati. Kje tiči ta vzrok?

Izvor vseh težko leži v tem, da sedi v Ligi narodov samo polovica svetovnih velesil. Dokler druga polovica ne vstopi vanjo, ostane Liga narodov podobno znani Sveti alijansi, ki si je s terorizmom izsilila pokorjenino Evropi in je imenovala to mir. Lige narodov bi moral obsežati kulturne narode vesoljnega sveta, potem še bilo mogla vzdrževati na svetu ravnotežje in imeti za to potreben avtoritet. Razen tega bi seveda moral imeti ti narodi resno voljo, izpoljevati brez vjem prevezte obveznosti.

Smrt na Madeiri.

Poslednji tajnik poslednjega avstrijskega cesarja Karla, Karl Werkmann, je izdal v Muenehenskem knjigovodstvu "Mrljč z Madeire", v katerem prikazuje cesarico Zito v kar najlepši svetlobi, zelo pa otočju admiral Horthyja.

O Karlu Werkmannu noči govoriti, ker je mrtev; imenuje ga inteligentnega, dobrega in poštevne moža, pripominja pa, da se dobrolahko večkrat smatra za slabost. Njegova nesreča je bila, da je v mladih letih prevzel veliko cesarstvo, ki je bilo obsegalo vse države, ki je imel človeka, ki bi ga bil na to pripravljen. Werkmann trdi, da cesar Karl ni dal veliko na luksum in da je bil prav malo, samo kozarec vina po jedilu. Bil je vnet katoličan in je bil znamenitosti Pariza.

Že danes je bil splošno znani dočrtip, da postane celo Louvre

značilno mesto, a brez vsake zgodovinske vrednosti, če pojasnjuje njegovo vsebinsko eden teh nedavnih, a navidezno oficijskih vodnikov.

Tudi turisti bodo boljše postreženi, ker jim ne bo treba poslušati čenčarij teh nedavnih vodnikov in ker jih bodo novi vodniki od vedljivosti na mesta, ki so v resnici zgodovinske ali umetniškega pomena.

Nova odredba bo uveljavljena

še ta mesec, kakor hitro bodo pričeli prihajati turisti v večjem številu v Pariz.

Hvala me onečašča, ker tajno hrepenim po nji.

in Karlu priznanje fait accomplie ne bi nič pomagalo, ker Malo antanta je odločno nastopila v obrambo mirovnih pogodb.

Werkman zaključuje svojo knjigo: "Smrt na Madeiri v revščini in izgnanstvu zaključuje na ročničničnični življenje Karla Habsburškega, rojenega za to, da bi bil srečen oče veseli družine, pa je bil primorjan postati nesrecen, da je bil očesnik, ki se je naslednjega dne vrnila s svojim možem k zdravniku, mu je v njegovu navzočnosti vsa radostna izjavila, da je popolnomoma zdrava. Mož je zažarel lice, ko je bil primorjan postati nesrecen, da je bil očesnik, ki se je nahajalo v poslednjih izdihljah. Umrl je pretevajoč malo svoto denarja, ki ga je imel v neki majhni kaseti in je predstavljal vse njegovo premoženje..."

Pozkus restavracije na Madarskem je bil podprt iz Francije. Od tam so Karlu baje sporočili, da bo možnost restavracije tem manjša, čim dalje bo odlatal. Ekscesar je zaupal v Francijo posebno zato, ker ni bil na vladni Clemenceau, njegov osebni napsotnik; verjetno je, da bi zaključil mir, ki bi bil v stanju utrditi habsburški prestol. Ko je bilo vse izgubljeno in je cesar podpisal abdikacijo na avstrijski prestol, hotelo si osigurati vsaj madarski prestol, je bila Zita zelo indignirana in je protestirala proti temu dejanju, kar povejalo zavzetje.

Pozkus restavracije na Madarskem je bil podprt iz Francije. Predvsem umetno oživljenje Avstrije, ki so jo še pred kratkim mnogi imeli za definitivno izgubljeno. Tudi boj proti tifusu, ki ga je Liga zmagonosno izvajala v vzhodni Evropi, je odličen uspeh v blagorodnem človeštvu. Brez te zmage bi bilo poginilo najbrž na milijone ljudi ne le v vzhodnem, ampak tudi v srednjem in zahodnem Evropi. Liga je ustavnova poseben oddelek za posredovanje in omogočanje dela v velikem stilu in je dosegla visoke kredite v svetu pomoči zoper lakoto.

Werkmann je mnenja, da bi bilo dobro storil, ako bi bil manj zaupal tudi Horthyju, ki je, ko je sam sebe imenoval za regenta, začel takoj vezati roke nadvojvodji Josipu, ki je bil Karlu zvest.

Werkmann je pri neki prilici opozoril cesarja na dvomljivo ljudstvo Horthyjevo, ali cesar mu je odgovoril: "Ne morem dovoliti, da se mi govoriti, da me bo izdal moj admiriral". Werkmann mu je nato odvrnil: "Om ho to vendam storil, in sicer zato, ker je Horthy kot zvest mormurski oficir umrl onega momenta, ko je prišel v Budimpešto regent Horthy. Revolucija ga je dvignila na površje in oni, ki so ga dvignili, ga ne pustijo več iz rok. On se nahaja v oblasti klike, ki je soračna Vašemu Veličanstvu".

Karl ni poslušal. Odšel je na Madarsko polem upov, vrnil se je pa v spremstvu madžarskega

straže. Werkmann misli, da se je poizkus ponesrečil zato, ker so preveč dragocenejega časa izgubili v Sopronju in niso šli naravnost v Budimpešto, da bi tako ne dali

nasprotnikom prilike in časa, da

priravijo obrambo.

Seveda je to napačno stališče,

ker restavracija Habsburgovcev

bi gotovo izvala intervencijo držav Male antante, ki je že bila

pripravljena z svojimi armadami

Pariški vodniki.

Iz Pariza poročajo: — Turisti,

ki bodo prišli tekom bodočega

poletja v Pariz, ne bodo ustavljeni

in vsakih deset korakov tekom

večernega izprehoda po bulvarjih

od človeka, ki jih bo nagovoril:

— Ali hocete vodnika, go-

sposib? Hočem vam pokazati naj-

boljše prestre v nočnem življe-

nosti.

Toliko je lahko povedal vodnik

v precej dobrimi angleščini, a na-

daljnji pogovor ni bil niti angleški,

niti francoski, pač pa poljski,

italijanski ali kak drugi in vod-

niki je odvedel svojega gosta po-

navadni v najslabše beznice in ple-

sišča.

Neprestani protesti so konec-

Signor Tommaso.

S. M. Gardiner.

(Nadaljevanje.)

— Z živalmi se lažje postopa, — je pripomnil Connors, ko smo šli ob hodniku pred kletkami.

— Gotovo! — je pritrdil Mr. Henderson.

— Divje zveri so v primeri tako megero pravi golobčki. Raže imam delo s celo čredo slonov, nego pa z ljubosumno žensko. Žal, da ni samo Miss Demorist kriva, vse ženske pri eirkusu koketirajo že zdaj s soprogom one ženske, in še nismo na potovanju. Rad bi ga odpustil, samo če bi dobljal nadomestilo.

— Ta mora pa biti pravi Adonis, če lahko konkurira z vsemi moškimi tamle, — je reklo Conners.

Z občudovanjem smo gledali skupino slokih akrobatov, ki so telovali na razprosterti preprogi. Skozi trikoje je bilo lahko opaziti treiranje mišic in elegantno, enakorno postavo.

— Ne vem, kaj je na njem, — je reklo Henderson. — Ta človek je direktno nesramen napravil ženskam in ni pri tem prav niti na njem — navaden hlod!

— Hlod! — je vprašal Connors.

Vsa v primeri z onimi tamle, pa tudi ne spada med nje, temveč je krotilec zveri. Tu so njegove živali.

Ustavl se je pred kletko, v kateri so dremali trije mogočni levi.

— To so pa krasni eksemplari, — sem reklo z občudovanjem. — Ali so njegovi?

— Nikakor ne, spostovani gospod! Vse je moje, — je ponosno odgovoril Henderson, — toda on jih dresira. Takoj vam bom pokazal še dve kletki. Za predstave imamo veliko, okroglo kletko, v kateri se predvajajo vse živali skupaj.

Pri tem je vtaknil svojo palico skozi železno mrežo ter se nekoliko dotaknil levov. Težko in mrmrajoč so se vzdignili ter nas grozče pogledali z očmi, podpluti s krvjo.

— Ali znate tudi živali krotiti? — sem vprašal vladivo.

— O ne! Jaz jih znam samo krimiti, — se je zasmeljil Mr. Henderson; — v kletko me nihče ne spravi, ravnotako so se vzdignili ter nas grozče pogledali z očmi, podpluti s krvjo.

Kakor če bi razumela te besede se je tikrovka polagoma vzdignila s skrivenim hrbotom, kakor mačka. Uše so se postavljala pokoneki in napete mišice so izgledale kakor jekleni trakovki. Kar naenkrat pa se je zagnala v mrežo, da se je kletka zazabila na kolesih. In zopet se je začelo tuljenje, da se je tresel ves eirkus.

— Pojdite proč, — je reklo Connors, dočim so hiteli strežati k drugim kletkam, da pomirijo vznemirjene živali.

— Hočemo pustiti njeno veličino stvo v miru; kakor se mi zdi, vzbuja naša navzočnost njeno najhujšo jezo.

Sli smo k slonom, ki so rili po senu. Med njihovimi rileci se je zibal neki zelo okretni moški.

Tudi deklica v obleki s svetlikajočimi našticami je privredila na konju; koketno je pogledala Connorsa, skočila s sedla ter pristopila k nam.

Connors ji je napravil poklon ter pojavil njen jahanjanje.

— Morali bi me videti zvezčer pri predstavi, — je odgovorila, ali pa pridite jutri zopet, ko bom poskušala neki specijali akt.

Otvoritvena predstava bo v Stamboru, in to tudi ni daleč.

— Če bi mogel Mr. Connors nekoliko vplivati na vas, da postane pametnejša, bi ga prosil, naj pride vsak dan, — je reklo ostro Mr. Henderson. — Ali nisem že prej dovolj določno povedal svoje mnenje?

Deklica je jezno zmajala z glavo.

— Kaj! Saj vaša soproga ni ljubousmna.

— Hvala bogu! — se je hreščeval zasmeljil Mr. Henderson. — Drugače bi moral vse skupaj puštiti. Prespete ženske.

Kar naenkrat se je nekam zaledil, stopil je, na prste, da bojje vidi, in od groze je vkljuknil; njegovo obnemanje je vzpemirilo tudi deklico, ki je napeto glede v isto smer.

— Al iste se ga dotaknili? — je vprašal Connors.

Jaz sem zanikal.

— Njega se dotaknili! — je vzkliknil Mr. Henderson. — Tega bi nikomur ne avtoval. Kdor bi mu — pravzaprav ji — tolko pribljal, ta je gotovo izgnan. Grotni kremplji se po van-

tu potajno in pu-

Zagonetno, toda resnično.

• Ničesar novega na svetu.

V veliko zlatarsko prodajalno na Maiden Lane je prišel elegantno oblečen mlad človek, ki je rekel, da si hoče izbrati darove za svoje sorodnike. Predložili so mu nakinat vseh mogočih vrst in po daljšem preiskovanju si je izvolil par kosov, ki so predstavljali skupno vrednost štirih tisoč doljarjev.

— Toda je izvanredno lep eksemplar, — je reklo Connors.

— Sir, — je popravil Mr. Henderson. — Je samica. Ne moremo dovolj nanjo paziti. Včeraj je pri krmiljenju strgala nekemu moškemu suknjo.

— K tej bi pa niti signor Tommaso ne šel, — je menil Connors.

Mr. Henderson se je zasmeljil.

Dalje nego eno minuto bi

prav gotovo pri njej ne ostal živ.

Če bi mogel ta komad postaviti

na svoj program, tedaj bi prihajal gledalec v velikem številu.

Tommy bi dobil svojo tedensko plačjo za vsako posamezno predstavo. Toda ali ste že kdaj videli človeka pri tigru v kletki?

— Se ne spominjam, — je odgovoril Connors.

— Saj se to tudi ne dogaja, sir,

— je reklo Mr. Henderson. — Le

z največjo previdnostjo moremo

voz podjeti.

Zamisljeno, je Connors opozoval tigrovko.

— Kako čudne sanje gorečega

hrepnenja se morajo pojavitvati v teh možganih! Morda misli na džungle svoje domovine, kjer je v kraljevski svobodi hodila na lov, ob zgornjem Gangsu, reki sveti, ali pa v zvonožju nebolične Himalajske gorovje, ob kipih malikov in templjih že zdavnaj preteklih časov, po pesku brezkončnih puščav in žgočenih indijskih solmen! In zdaj — ujeti — se ne spominjam, — je odgovoril Connors.

Njegov odločni nastop je odpravil zadnjo sled suma. Sploh pa je poznala zlatarska tvrdka vse običajne trike ter vedela, kako zavarovati se. Razventega ni bil sel sam, temveč v spremstvu nekega zaupnika, ki je bil obenem detektiv.

Dobri odjemalec se je prijazno poslovil. Hotel je oditi, a se zopet ustavil, kot da se je spomnil neke stvari, ter se vrnil.

Rekel je:

— Pozabil sem naročiti tudi lepo kaminsko uro za mojo mater.

Potrebuje jo za darilo. Čakajte, hocem ji telefonirati.

Šel je k telefonu ter vkljuknil.

— Ashland, številka... Ali si ti, draga mama? Dobro.

Prekbel sem stvari in kmalu bodo prispele.

Kaj ne, da ne bo šla ven?

Prepravi certificiran ček na račun Carnifex & Co. ali ga pa daj certificirati od slav zlatarja. (Pri tem se je obrnil proti prodajalcu): — Koliko stane ura?

— Dovetdeset dolarjev.

— Dobro, torej skupaj \$4090.

Na svidenje, draga mama, takoj bom doma.

Zlatarska tvrdka je telefonirala

Marboro banki ter dobila najboljše informacije, nakar je poslala naročene stvari na omenjeni naslov. Sel in njegov spremjevalec sta pozvonila v prvem nadstropju, kot jima je bilo naročeno. Mladi mož je bil že doma, v sprednjih sobah ter jima povedal, naj pojedite nekaj trenutkov, ker hoče govoriti najprej s svojo materjo ter ji pokazati uro. Vzel jo je ter stopil v sodosedno sobo, kjer je vrata je pustil priprta. Sel in njegov zaščitnik sta lahko čula vsako besedico.

Načelnik detektivske agenture, kateremu je bila povjerjena cesta, zadeva, je reklo takoj:

— Ali veste, kam je izginila stará dama? Nje sploh ni bilo v stanovanju. Mladi elegantni mož je znal izborni oponašati ženski glas.

Informacije, katere je dobila

zlatarska tvrdka od Marlboro banke so se tikale povsem drugače.

Mladi mož se je vrnil z uro iz sobe, jo vrnil slu ter rekel natomi:

— Moja mati je najboljše volje. Dajte mi še ostale stvari, da jih ji pokažem in obenem tudi ravnem.

Dobil je vse ter odšel nazaj v sobo, a pustil vrata zopet napolnopravljeno.

Sel in detektiv, ki sta čakala v predstobi, sta si kačila, kako je stara gospa vse povhvalila ter nato dostavila:

— Dragi Fred, dobro si izbrali vse, a okusi so seveda različni.

— Nekaj je že prej dovolj določno povedalo svoje mnenje?

Deklica je jezno zmajala z glavo.

— Kaj! Saj vaša soproga ni ljubousmna.

— Hvala bogu! — se je hreščeval zasmeljil Mr. Henderson.

— Drugače bi moral vse skupaj puštiti.

Connors je napravil poklon ter pojavil njen jahanjanje.

— Morali bi me videti zvezčer

pri predstavi, — je odgovorila,

ali pa pridite jutri zopet, ko bom poskušala neki specijali akt.

Otvoritvena predstava bo v Stamboru, in to tudi ni daleč.

— Če bi mogel Mr. Connors nekoliko vplivati na vas, da postane pametnejša, bi ga prosil, naj pride vsak dan, — je reklo ostro Mr. Henderson. — Ali nisem že prej dovolj določno povedal svoje mnenje?

Deklica je jezno zmajala z glavo.

— Kaj! Saj vaša soproga ni ljubousmna.

— Hvala bogu! — se je hreščeval zasmeljil Mr. Henderson.

— Drugače bi moral vse skupaj puštiti. Prespete ženske.

Kar naenkrat se je nekam zaledil, stopil je, na prste, da bojje vidi, in od groze je vkljuknil;

njegovo obnemanje je vzpemirilo tudi deklico, ki je napeto glede v isto smer.

— Draga mama, to bo vendar

presenečenje in jaz ji nočem po-

kavam.

— Dragi Fred, dobro si izbrali

vse, a okusi so seveda različni.

— Nekaj je že prej dovolj določno povedalo svoje mnenje?

Deklica je jezno zmajala z glavo.

— Kaj! Saj vaša soproga ni ljubousmna.

— Hvala bogu! — se je hreščeval zasmeljil Mr. Henderson.

— Drugače bi moral vse skupaj puštiti.

Connors je napravil poklon ter pojavil njen jahanjanje.

— Morali bi me videti zvezčer

pri predstavi, — je odgovorila,

ali pa pridite jutri zopet, ko bom poskušala neki specijali akt.

Otvoritvena predstava bo v Stamboru, in to tudi ni daleč.

— Če bi mogel Mr. Connors nekoliko vplivati na vas, da postane pametnejša, bi ga prosil, naj pride vsak dan, — je reklo ostro Mr. Henderson. — Ali nisem že prej dovolj določno povedal svoje mnenje?

Deklica je jezno zmajala z glavo.

— Kaj! Saj vaša soproga ni ljubousmna.

— Hvala bogu! — se je hreščeval zasmeljil Mr. Henderson.

— Drugače bi moral vse skupaj puštiti.

Connors je napravil poklon ter pojavil njen jahanjanje.

— Draga mama, to bo vendar

presenečenje in jaz ji nočem po-

kavam.

— Dragi Fred, dobro si izbrali

vse, a okusi so seveda različni.

— Če ravno hoče

